

СТАНОВИЩЕ

по процедура за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

на докторант **Ивайло Евгениев Василев**

в докторска програма „Пастирско богословие“ от професионално направление 2.4. Религия и теология, Богословски факултет, СУ „Св. Климент Охридски“,

Становището е изготвено от доц. д-р **Галя Вълчева Йорданова**, ШУ „Еп. Константин Преславски“, като член на научното жури по процедурата.

1. Данни за дисертанта

Ивайло Евгениев Василев е редовен докторант, отчислен с право на защита към катедра „Практическо богословие“ при Богословски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Неговата дисертация е на тема „Свободна воля и послушание в процеса на духовното обгрижване на православния християнин“.

От представената автобиография е видно, че дисертантът има завършени една бакалавърска степен и две магистърски, което говори за подчертан интерес към академично израстване.

В научно-изследователската си дейност дисертантът Ивайло Василев има участие в 4 научни проекта и е експерт, комуникация и координация при управление на проекти за периода 2011-2015 г. в Пловдив.

Научните му публикации са 11 на брой като две са под печат.

Член е на редакторски екип на научни списания и периодични издания.

Има две преведени книги: *Архим. Максим (Констас), Внимавай върху себе си. Беседи за вниманието и дигиталната култура*, ISBN:978-619-91798-0-2, Издателство „Паралингва“, Пловдив, 2021 и *Прот. Андрю Филипс, Когато англите станаха ангели. Православното християнство и Древната църква в Англия*, ISBN:978-619-90430-9-7, Храм „Св. прпмчца Параскева“, Пловдив, 2020, както и множество по-кратки преводи на богословска тематика.

Представените документи по процедурата отговарят на изискванията на ППЗРАСРБ и са добре подредени и комплектовани. Те удостоверяват необходимите академични и практически качества и постижения на докторанта Ивайло Василев в областта на богословската наука като цяло.

2. Обща характеристика на научните трудове и постижения на докторанта

Научните трудове на докторант Ивайло Василев имат отношение към практическото богословие.

Рецензираният труд се състои от предговор, увод, три глави и заключение, използвана литература, приложение. Има обем от 236 стр. без приложението. Използваната литература е с внушителен обем от общо 223 заглавия, от които 79 бр. извори, 83 литература на кирилица и 61 заглавия на латиница. В приложението са предложени подбрани откъси от светоотечески текстове, свързани с темата на изследването.

Предметът на дисертационния труд е определен ясно: послушанието като принцип на поведение и отношение на човека към Бога, основаващо се върху свободна воля. Обект на предложеното дисертационно съчинение е духовният живот на човека, неразделно свързан с духовното му обгрижване. Целта на научното изложение е да изследва и установи мястото на свободната воля на човека и послушанието му за спасение и вечен живот в лоното на духовната му практика в Църквата. Според мен поставената цел е точно формулирана, а отделните етапи на изследването са представени като отделни задачи. Най-важни от тях са: да изследва и изясни ролята на свободната воля на човека в неговото спасение и мястото ѝ в духовния му път; да формулира и изследва етапите от процеса на духовно обгрижване на православния християнин; да изследва неблагоприятните резултати от непослушанието; да проучи и изследва послушанието като вътрешен принцип на поведение на православния християнин и неговото значение за разбиране на динамиката на израстването му в духовното подвизаване. За постигане на поставените цели са използван следните методи - на сравнителния анализ, анализ и синтез при работата с текстовете от Свещеното Писание, светите отци и съвременните богословски текстове.

В увода авторът обосновава избора и актуалността на изследването, обекта, предмета, целите и задачите, разкрива методиката на изследването. Предложена е история на изследванията, свързани с разглежданите въпроси, разделена на две части – у нас и в чужбина. В първа глава е представено православното разбиране за света и човека; свободата на волята; послушание и неговите предпоставки. Акцент се поставя върху послушанието към духовника, както и измеренията на послушанието към ближния.

Втората глава е озаглавена „Раждане и утвърждаване на православния християнин“. Тя е посветена на процеса на духовно подвизаване и обгрижване; раждане и християнско посвещение. Посочват се значението на изповедта, покаянието и св. Причастие.

Третата глава от дисертацията се занимава с духовно-нравственото израстване на православния християнин и достигане на съвършенство. Акценти са поставени върху съзерцанието и обожението в духовния път на християнина.

В заключението се правят изводи относно въпросите за свободната воля и послушанието на човека в неговия духовен път на подвизаване и обгрижване от духовния наставник.

Публикациите са свързани с темата на дисертацията и добре илюстрират нейното съдържание.

Представеният автореферат отговаря на изискванията.

Във връзка с научните публикации, представени за участие в процедурата, обобщавам следното:

отговарят на минималните национални изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в научната област 2. Хуманитарни науки и професионално направление 2.4. Религия и теология (Пастирско богословие);

няма плагиатство, което да е доказано по законоустановения ред.

3. Съдържателен анализ на научните и научно-приложните постижения на докторант, съдържащи се в материалите за участие в процедурата

Съгласна съм с приносите, които докторант Ивайло Василев представя, а именно:

Първо: за първи път темата е поставена за систематично разискване в българската богословска наука, като е изложено последователно православно учение за свободната воля на човека в етапите от духовния му живот и обгрижване.

Второ: прави се цялостен анализ на послушанието като начин за напредване в духовния живот на православния християнин в контекста на спасението

Трето: трябва да се отбележи практико-приложният характер на изследването по отношение на обгрижването на православния християнин като се акцентира върху проблемите в етапите на духовното му израстване.

Четвърто: използван е голям брой светоотечески изворов материал, който до сега не е преведен или публикуван у нас, което дава възможност за по-обективен прочит на текста.

4. Критични бележки и препоръки

В *използвана литература* включените заглавия в *Извори* би трябвало да се прецизират (напр. Требник, Служебник и някои др. заглавия не би трябвало да са тук).

Като препоръка мога да отбележа, че в параграф 2 към I-ва глава би могло малко повече да се разшири философското разбиране на свободната воля, което може да се сложи „под черта“ и да даде допълнително осветляване на въпроса.

Споделените мои наблюдения са добронамерени и не променят общото ми положително впечатление.

5. Лични впечатления за кандидата

Не познавам лично Ивайло Василев, а само чрез представената от него дисертационна разработка и публикации и затова коментирам само неговите изследователски умения. Към вече направената оценка на дисертационната разработка допълвам и добрата езикова култура и добър стил на изложението.

6. Заключение за кандидатурата

След прочита на представените в процедурата материали, научен труд и публикации, както и след анализ на тяхната значимост и научноприложни приноси, заявявам, че научните постижения отговарят на изискванията на ЗРАСРБ докторантът **Ивайло Евгениев Василев** притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения в областта на Пастирското богословие и може самостоятелно да провежда научни изследвания.

Заключение

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които имат своя принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за представения дисертационен труд, автореферат, постигнатите резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „*доктор*“ на **Ивайло Евгениев Василев** в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.4. Религия и теология (Пастирско богословие).

12.09.2024 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Галя Йорданова)